

P. E. SVINHUFVUDIN MUISTOSÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS 1.10.2021–30.9.2022

Muistosäätiön ensisijaisena tehtävänä on Svinhufvudin ja häntä lähellä olevien asioiden esille nostaminen valtakunnallisella tasolla. Säätiön tarkoituksena on isänmaallisten perinteiden vaaliminen ja kehittäminen sekä Svinhufvudin muiston ja elämäntyön säilyttäminen jälkipolville. Säätiö toteuttaa tehtävänsä jakamalla stipendejä ja apurahoja itsenäisyysajan ja sitä edeltäneen ajan historian tutkimiseksi sekä siihen keskeisesti liittyvän P. E. Svinhufvudin osuuden tunnetuksi tekemiseksi julkaisemalla tutkimusta tai avustamalla tutkimuksen julkaisemista sekä vaalimalla muullakin arvokkaalla tavalla Svinhufvudin muistoa. (Säännöt)

Muistosäätiön hallitus on valmistellut toimintastrategiaa tuleville vuosille. Sen avulla jäsennetään toimintaa ja erilaisia tapoja tuoda esille P. E. Svinhufvudin arvo- ja aatemaailmaa ajankohtaisiin teemoihin. Vuosien 2022–2023 painopisteenä on oikeusvaltio -teeman esilläpito. Seuraavalla kaksivuotiskaudella säätiö nostaa esille teemaa aateluus ja suvun perintö. Kotkaniemi-museon näyttelyt, seminaarit, julkaisut ja muu viestintä rakentuvat vuositeeman mukaisesti.

Toimintavuonna 1.10.2021–30.9.2022 säätiö järjesti Kotkaniemessä kaksi ulkoilmatilaisuutta ”Oikeusvaltion pelastaminen” ja ”Presidenttien puoliset” sekä tuki toukokuussa 2022 avatun ”Miten kansanvalta säilyi Suomessa? - Mäntsälän kapinasta 90 vuotta” näyttelyn rakentamista. Seminaarien ja näyttelyn tunnettuisuutta lisättiin tuottamalla kolme niiden teemoista kertovaa podcastia.

Hallinto

Muistosäätiön hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Elinkeinoelämän keskusliiton toimitusjohtaja Jyri Häkämies, joka valittiin uudelle kolmivuotiskaudelle 15.12.2021–15.12.2024. Varapuheenjohtajina toimivat hovioikeuden presidentti Jussi Kivinen ja professori Aura Korppi-Tommola (valittu kaudelle 2019–2022).

Erovuorossa olleet jäsenet prikaatikenraali evp Pentti Airio, diplomi-insinööri Matti Hirvikallio, arviointipäällikkö Anne Ukkonen ja lehdistöneuvos Jyrki Vesikansa valittiin kaudelle 15.12.2021–15.12.2024. Erovuoroisten Lotta Svärd säätiön puheenjohtaja Pirjo Björkin, filosofian tohtori Keijo K. Kulhan, dosentti Jari Leskisen ja Marttaliiton aiemman puheenjohtaja Lea Sairasen kaudet ovat täynnä eikä heitä voitu valita uudelleen. Uusiksi jäseniksi hallintoneuvostoon valittiin Luumäen kunnanjohtaja Risto Alaheikka, professori Martti Häikiö ja Lotta Svärd säätiön hallituksen varapuheenjohtaja, kauppatieteen maisteri Leena Mäki-Turja: kaikki kaudelle 2021–2024.

Paula Risikko ja Raimo Savolainen jättivät hallintoneuvoston jäsenyyden tultuaan valituiksi säätiön hallitukseen.

Hallintoneuvostossa on puheenjohtajan lisäksi 20 jäsentä.

Hallituksen puheenjohtaja Martti Häikiön jättäessä tehtävän puheenjohtajaksi valittiin kansanedustaja Paula Risikko kaudelle 15.12.2021–15.12.2024. Erovuoroisen varatuomari Eino

Svinhufvudin kaudet ovat täynnä eikä häntä voitu valita uudelleen. Erovuorossa olleet jäsenet Marjo Timonen ja Kalle Virtapohja valittiin kaudelle 2021–2024. Erovuoroinen apulaisprofessori Mikko Karjalainen ei jatkanut hallituksen jäsenenä. Uusiksi jäseniksi hallitukseen valittiin Raimo Savolainen ja Jenny Thuneberg kaudelle 2021–2024.

Hallituksessa on puheenjohtaja Paula Risikon ohella kuusi jäsentä: dosentti Marko Paavilainen (varapuheenjohtaja), filosofian tohtori Kati Katajisto, päätoimittaja Raimo Savolainen, viestintäasiantuntija Jenny Thuneberg, maisteri Marjo Timonen ja toimittaja Kalle Virtapohja.

Hallitus kokoontui toimikaudella kuusi kertaa. Lisäksi oli taloustoimikunta sekä työryhmiä valmistelemassa näyttelyä, seminaareja ja tiedotusta. Hallituksessa on monipuolista Suomen historian ja tiedotuksen osaamista, valtiollisen elämän tuntemusta sekä verkostoja.

Asiamiehenä toimi filosofian tohtori Maritta Pohls. Asiamies hoitaa säätiön juoksevat asiat, kokousten valmistelun ja säätiön rahaliikenteen sekä osallistuu talouden hoitoon yhdessä taloustoimikunnan kanssa.

Kirjanpitoa hoiti Savon Tilipiste Oy. Säätiön tilintarkastajana jatkoi AltumAudit Oy Ab (Rabbe Nevalainen KHT). Sama toimisto vastaa varatilintarkastajista.

Säätiön vuosikokous

Koronapandemian vuoksi muistosäätiö ei järjestänyt vuosijuhlaa. Säätiön vuosikokous järjestettiin samasta syystä pienimuotoisesti 15.12.2021 Elinkeinoelämän valtuuskunnan kokoushuoneessa, jossa paikalla olivat hallintoneuvoston puheenjohtaja Jyri Häkämies ja varapuheenjohtaja Jussi Kivinen, hallituksen puheenjohtaja Martti Häikiö ja asiamies Maritta Pohls sekä kirjallisuuspalkinnon saaja dosentti Seppo Tiihonen ja puolisonsa Paula Tiihonen. Kokous välitettiin virtuaalisesti hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille. Hallituksen esitykset sisältävä pöytäkirja oli mahdollista hyväksyä myös sähköpostin välityksellä. Virtuaalisesti kokoukseen osallistui 14 hallintoneuvoston jäsentä. Sähköpostitse kantansa ilmaisi viisi hallintoneuvoston jäsentä. Ennen vuosikokousta laskettiin seppele presidentti P. E. Svinhufvudin patsaalla.

Kirjapalkinto

Vuosikokouksessa luovutettiin P. E. Svinhufvudin muistosäätiön kirjallisuuspalkinto valtiotieteen tohtori, dosentti Seppo Tiihoselle kirjasarjasta yhtäältä Tiihosen elämäntyöstä hallintohistorian tutkijana ja toisaalta teoksesta *Mannerheimista Mariniin. Vallan verkostot ja neuvonantajat 1944–2021* (2021). Muistosäätiö haluaa palkinnollaan kiittää Seppo Tiihosta kunnianhimoisesta ja taidolla loppuun viedystä hankkeesta, joka syventää merkittävällä tavalla ymmärrystämme Suomen valtiollisen johtamisen keskeisistä käännekohtista ja vaikuttajista.

Oikeusvaltion pelastaminen -seminaari Kotkaniemessä 7.7.2022

Muistosäätiö toteutti yhdessä Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen kanssa ”Oikeusvaltion pelastaminen” -seminaarin Kotkaniemessä 7.7.2022. Keskustelijoina olivat Euroopan komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston pääjohtajana toiminut Tiina Astola, korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Kari Kuusiniemi, Päijät-Hämeen käräjäoikeuden laamanni Pekka Määttä ja

Turun yliopiston poliittisen historian professori Vesa Vares. Kommenttipuheenvuoron käytti asianajaja, laamanni Riitta Leppiniemi. Puheenjohtajina keskustelussa toimivat Suomalaisen lakimiesyhdistyksen puheenjohtaja professori Jukka Mähönen ja professori Martti Häikiö P. E. Svinhufvudin muistosäätiön edustajana. Seminaariin osallistui noin 60 henkilöä paikan päällä ja etäosallistujia oli noin 50 henkilöä. Linkki seminaarin streemiin on muistosäätiön verkkosivulla, ajankohtaista osiossa.

Presidenttien puoliset -tilaisuus Kotkaniemessä 13.8.2022

Muistosäätiö järjesti 13.8.2022 Kotkaniemessä ulkoilmatapahtuman ”Presidenttien puoliset”. Tilaisuuden avasi Jaana Svinhufvud, osin Ellen Svinhufvudin roolissa. Dosentti Marjaliisa Hentilä (Ester Ståhlberg), tohtori Maritta Pohls (Ellen Svinhufvud) ja professori Kari Hokkanen (Kaisa Kallio) kertoivat presidenttien puolisoiden roolista itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä. Professori Aura Korppi-Tommola (Alli Paasikivi) ja tohtori Kati Katajisto (Sylvi Kekkonen) puhuivat puolisoiden roolista sotien jälkeen. Tasavallan presidentin puoliso Jenni Haukio osallistui tilaisuuteen antamalla videohaastattelun. P. E. Svinhufvudin muistosäätiö hallituksen puheenjohtaja Paula Risikko lausui loppusanat. Tilaisuuden moderaattorina toimi maisteri Marjo Timonen. Presidenttien puoliset -tilaisuuteen osallistui noin 70 henkilöä paikan päällä ja streemin on nähnyt noin 400 henkilöä. Linkki seminaarin streemiin on muistosäätiön verkkosivulla, ajankohtaista osiossa.

Tuki Kotkaniemelle

Muistosäätiö tukee Kotkaniemen museo- ja arkistotoiminnan sisällöllistä kehittämistä, viestintää ja verkostoitumista suunnittelemalla museoon vaihtuvia näyttelyitä, tapahtumia ja seminaareja. Kotkaniemen ajankohtainen tilanne löytyy nettisivulta www.kotkaniemi.fi.

Muistosäätiön hallintoneuvoston jäsen diplomi-insinööri Matti Hirvikallio valittiin Kotkaniemi -säätiön hallituksen puheenjohtajaksi toiselle kaudelle 2022–2025. Kotkaniemi-säätiön hallituksessa Muistosäätiötä edusti muistosäätiön hallituksen varapuheenjohtaja tohtori Marko Paavilainen.

Muistosäätiö osallistui ”Miten kansanvalta säilyi Suomessa? – Mäntsälän kapinasta 90 vuotta” -museonäyttelyn valmisteluun yhteistyössä Kotkaniemi-museon ja Päivälehdessä museon kanssa. Hanketta johti Marko Paavilainen. Näyttelyn käsikirjoituksen laati muistosäätiön tilauksesta professori Vesa Vares ja sen toteutuksesta vastasi maisteri Annastiina Löppönen. Marko Paavilainen suunnitteli Päivälehdessä museon kanssa *Ilta-Sanomien*, joka on osin näköislehti vuodelta 1932 ja osin sisältää toimitettuja artikkeleita. Näyttely avattiin 20.5.2022 ja se on esillä kesän 2023 loppuun. Kotkaniemessä oli kesän 2022 aikana noin 10 000 kävijää, jotka näkivät myös näyttelyn.

Muistosäätiö jatkoi Kotkaniemen museon kokoelmatyön rahoittamista. Kokoelmatyö on tärkeä osa Svinhufvudin perinnön vaalimista ja muodostaa perustan museokokoelman hyvälle hallinnalle.

Viestintä

Muistosäätiön verkkosivulle on lisätty ajankohtaisista tapahtumista kertova osio. Sieltä löytyvät linkit molempiin kesän 2022 seminaareihin sekä niitä, kuten myös Kotkaniemen näyttelyä

pohjustaviin maisteri Lotta Vuorion tuottamiin podcasteihin:

- * Mielenilmaisuja, oikeusvaltion periaatteita ja Mäntsälän kapina: tohtori Marko Paavilainen
- * Facismia, oikeusvaltion uhkakuvia ja lakiuskoa: professori Vesa Vares
- * Presidenttien puoliset, roolit ja vallankäyttö: tohtori Kati Katajisto ja tohtori Maritta Pohls

Muistosäätiön verkkosivulla on myös aiemmin toteutettu aikajana P. E. Svinhufvudin elämästä sekä mm. filmi ”Mestariampuja” ja kokoelma lehtiartikkeleita Svinhufvudin uran varrelta.

Muistosäätiön sähköposti- ja jäsenkirjetiedotusta on tehostettu. Säätiön some-tiedotus tapahtuu Kotkaniemen somekanavien kautta.

Talous

Säätiön taloudenhoitoa leimasivat P. E. Svinhufvudin elämäntyön muistaminen monin eri tavoin, usein liittyen Kotkaniemen toiminnan tukemiseen.

Taloudenhoitoa valvoo hallituksen päättämin valtuuksin taloustoimikunta, johon kuuluivat hallituksen puheenjohtaja Paula Risikko, Marko Paavilainen, Matti Hirvikallio ja Maritta Pohls.

Säätiön hallintokuluissa on oltu säästäväisiä ja sijoitustoiminnassa varovaisia. Taloustoimikunnan suosituksesta muistosäätiön hallitus päätti, että säätiön pääomaan pyritään vuosittain lisäämään 20 % säätiön omistamien osakkeiden tuotosta huomioiden kuitenkin säätiön hallituksen päättämät erityistarpeet. Säästämistavoite ei saa vaarantaa säätiön toiminnan tarkoitusta.

Taloustoimikunnan suosituksesta säätiön hallitus sijoitti 15 000 euroa Nordea Bank Oy:n osakkeisiin. Samoin hallitus myi Nordea Korkotuotto rahaston (n. 34 000 euroa) ja sijoitti varat Nordea Global Enhanced -rahastoon.

Muistosäätiön tilinpäätöksen tulos oli 25 219.39 euroa ylijäämäinen. Varsinaisen toiminnan kulut olivat 14 366.60 € ja osinko- ja rahastotuotot 54 203.13 €. Säätiön osakkeiden pörssiarvo 30.9.2022 oli 1 181 733,94 € ja käteisvaroja oli 42 443.90 €.

Säätiön laskuliikenteen hoiti Savon Tilipiste Oy yhdessä asiamiehen kanssa ja laskut hyväksyi puheenjohtaja ja asiamies. Puheenjohtajan laskut hyväksyi varapuheenjohtaja.

Säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille ei maksettu kokouspalkkioita eivätkä he ole saaneet säätiöltä avustuksia. Muutkaan säätiön lähipiiriin kuuluvat eivät ole saaneet säätiöltä avustuksia, lainoja tai muita etuuksia. Asiamiehelle on maksettu hänen yhtiönsä kautta korvauksena 5 580.00 euroa.

Alkanut toimintavuosi 1.10.2022–30.9.2023

Muistosäätiö järjestää vuosijuhlan 15.12.2022 klo 14-16 Eduskunnan Pikkuparlamentin auditoriossa. Juhlan teemana on puhemiesinstituutio. Tilaisuudessa puhuvat eduskunnan kirjaston johtava tietoasiantuntija Timo Turja: Historiallinen katsaus puhemiesinstituutioon ja professori Martti Häikiö: Svinhufvud ensimmäisenä puhemiehenä. Eduskunnan puhemies Matti Vanhanen ja

muistosäätiön puheenjohtaja Paula Risikko käyttävät kommenttipuheenvuorot. Hallintoneuvoston kokous järjestetään ennen vuosijuhlaa 15.12.2022 klo 13-14.

Muistosäätiö järjestää Kotkaniemessä kesällä 2023 kaksi seminaaria. Kesäkuun seminaari liittyy oikeusvaltio -teemaan ja ”Miten kansanvalta säilyi Suomessa? – Mäntsälän kapinasta 90 vuotta” -näyttelyyn ja elokuun seminaari on jatkoa Ellen Svinhufvud -tilaisuuksille. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen kanssa toteutetaan Helsingissä seminaari, joka on jatkoa kesän 2022 oikeusvaltioseminaarille ja liittyy oikeusvaltio -teemaan.

Muistosäätiö osallistuu Kotkaniemi-museon uuden näyttelyn valmisteluun Kotkaniemi-säätiön kanssa. Näyttelyn tueksi muistosäätiö valmistelee ”Svinhufvudien koti” -kuvakirjan. Säätiö jatkaa Menneisyyden jäljillä podcast-yhteistyötä ja vie eteenpäin Svinhufvud-muistolaattojen toteuttamista.